

Date : 2/9/2017 10:11:54 AM

From : "Joey Ash"

To : "Praklitut Plilit - All"

Subject : סטיית הפרקליטות מהנחיית היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה

שלום לכולם,

בחודשים האחרונים, דן בית המשפט העליון בערעורי (או עררי) נאשמים בהם נטען כי הפרקליטות התנהלה בניגוד להנחית היועץ המשפטי לממשלה (או פרקליט המדינה), ועל כן, כל מקרה בהתאם לנסיבותיו, יש לקבל את הערעור (או הערר).

קיימת כמובן חשיבות רבה לפעול בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה. ראשית, לכך הן נועדו. שנית, אני חושש שבעתיד תהיינה השלכות מעשיות לסטייה מהן.

בהקשר זה, אני מבקש להפנות אתכם לפסק דין חשוב שניתן בימים האחרונים, ולשתי החלטות נוספות מהעבר שהתייחסו לאותו עניין.

ע"פ 4087/14 סקורדוק נ' מ"י

<http://elyon1.court.gov.il/files/14/870/040/b22/14040870.b22.pdf>

בערעור זה טען האשם, בין היתר, כי המדינה חרגה מהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.2201 הדורשת קבלת אישור פרקליט המדינה טרם חתימה על הסכם עד מדינה, כאשר העד מוגדר "מבצע עיקרי". אישור זה לא התבקש, וממילא לא ניתן.

בית המשפט העליון (השופט מזוז) דחה את הטענה בשני מישורים. לגופה של הטענה נקבע כי מהותית עד המדינה לא היה מבצע עיקרי, וממילא לא נדרש אישור להפעלתו. למעלה מכך הוסיף בית המשפט כי גם אם היה נופל פגם בכריתת ההסכם בכך שהוראות הנחייה פנימית לא קוימה, לא היה בכך כדי לסייע להגנה, מאחר ואין להפירה, כשלעצמה, השפעה על טיב הראיות.

כלשון בית המשפט:

"אך מעבר לכך, גם אם הייתי סבור שנפל פגם כלשהו בכריתת הסכם עד המדינה, כמו אי קבלת אישורו של פרקליט המדינה משום שעד המדינה הוא המבצע העיקרי של העבירות, כפי שנטען, ברי כי גם אז לא הייתה מתחייבת המסקנה שיש לייחס לעדותו של עד המדינה משקל אפסי. מדובר בהנחיה פנימית שנועדה הן לגדור את הסיכונים הקיימים באופן מובנה בכריתת הסכם עם מי שהיה שותף לדבר עבירה ושייתכן שיש לו אינטרס להפליל אחרים במעשיו-שלו, והן לאזן בין שיקולים ציבוריים מתנגשים כמו הצורך והרצון לפענח פרשיות חמורות, שלעתים ניתן לפענחן אך באמצעות שימוש ב"איש פנים", אל מול הצורך והרצון להשיב לכל עבריין כגמולו וודאי לא לאפשר לעבריינים מרכזיים להיחלץ מעונש על מעשיהם. אישור פרקליט המדינה לכריתת הסכם עם המבצע העיקרי נועד להגשים את התכלית השנייה דווקא, ואין בו, או למעשה בהעדרו, כדי להעיד בהכרח על כשל בבחינת מהימנותו של עד המדינה. על כן, ברי כי סטייה מההנחיה לא תוביל וגם לא צריכה להוביל על דרך הכלל להקלה כלשהי עם הנאשם" (פסקה 62 לפסק הדין).

יש לשים לב ללשונו של בית המשפט, ממנה עולה לדעתי כי אם הסטייה מההנחיה פוגעת בזכויות הנאשם, או שיש בה כדי להחליש את עוצמת הראיות נגדו, וכיוצ"ב, כי אז התוצאה עלולה להיות שונה.

בש"פ 4282/15 עמוס ואח' נ' מ"י

<http://elyon1.court.gov.il/files/15/820/042/102/15042820.102.htm>

שלוש בקשות לרשות ערר שאוחדו. המדובר בשלושה נאשמים בפרשה 512 שימי מעצרם הוארך, כל אחד בנפרד, מעבר ל-30 יום, באישור היועץ המשפטי לממשלה (בהתאם לסע' 17(ב) לחוק המעצרים), אשר הואצלה למשנה לפרקליט המדינה (פלילי).

המכנה המשותף של הבקשות היא הטענה לפיה הבקשה להארכת מעצר מעבר ל-30 הימים שהוגשה לבית המשפט, סוטה מהנחית היועץ 4.3000 המחייבת, בין השאר, שהבקשה תפרט את הראיות שהצטברו נגד הנאשם (כאמור, עוד בטרם הגשת כתב האישום).

אנו טענו כי יש לפרש את הנחיית היועץ בהתאם להעדר חובת המדינה לגלות חומר חקירה טרם הגשת כתב אישום והרגישות הרבה סביב חשיפת ראיות טרם הגשת כתב האישום, והוספנו כי יש לפרש את ההנחיה באופן שפירוט חומר הראיות ייעשה לעיניו של בית המשפט בלבד.

בית המשפט קבע כי אכן יש לתת פרשנות רחבה להנחיית היועץ, ודחה את הטענה לפיה פעלה המדינה בניגוד לאמור בה.

כלשונו של בית המשפט:

"את הנחיות היועץ המשפטי לממשלה יש לפרש בראש ובראשונה באופן שיקדם את הפיקוח על רשויות החקירה והתביעה, תוך מתן המשקל הראוי לשלב המוקדם בהליך המעצר. משילובם של הדברים עולה, כי ההנחיה המצויה בנספח, לפיה תכלול הבקשה את "פירוט הראיות העיקריות", דורשת מרשויות התביעה לבצע הערכה מחודשת של חומרי החקירה ולבחון האם ניתן להעביר מי מהם לעיון ההגנה. יחד עם זאת, נוכח הרגישות הרבה של שלב החקירה הקודם להגשת כתב אישום, לא ניתן להלום פרשנות לפיה על התביעה לחשוף בבקשה להארכת המעצר את מלוא חומרי החקירה שבידה, ולעתים אף לא ניתן יהיה לחשוף דבר" (סע' 13).

גם במקרה זה לא ברור מה היה קובע בית המשפט אילו היה מסיק כי פעלנו בניגוד להנחיה כטענת ההגנה.

בש"פ 1853/16 ואיל מוטלק נ' מ"י

<http://elyon1.court.gov.il/files/16/530/018/w02/16018530.w02.htm>

הנאשם חשוד ברצח אשתו, ומעצרו הוארך מעת לעת מעבר ל-30 ימים, באישור היועץ (באמצעות המשנה לפ"מ פלילי).

ההגנה הצביעה על שני פגמים בתהליך אישור הארכת המעצר, וטענה כי המדינה פעלה בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה (הנחיה 4.3000).

בית המשפט דחה את הטענות לגופן, ולאחר מכן הוסיף (בסעי' 7):

"יוער...כי אף אם הייתי מגיע למסקנה אחרת וקובע כי נפל פגם בהתנהלות המשיבה, לא היה בכך בהכרח כדי להוביל לשחרורו של המבקש ממעצר, בשים לב למיחוס לו".

מכאן, כי אין לדעת מה היה פוסק בית המשפט אילו כתב האישום היה חמור פחות.

כאמור, יש לשים לב ולהקפיד למלא אחר הנחיות היועץ ופרקליט המדינה, אם כי לא כל סטייה מהן תביא בהכרח לקבלת טענת הגנה כתוצאה מאותה הפרה.

לשימושכם,

ג'ואי אש
מנהל המחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה